

ІСТОРІЯ ПРОФЕСІЇ «ЗЕМЛЕВПОРЯДНИК» ТА ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОДЕЗІЯ»

Кононович Наталія Юріївна, ст., гр. 22-3

Науковий керівник: Бусленко Г.М. – викладач-методист

ВСП «Рівненський коледж» НУБіП України

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Сьогодні значно зростає роль державного земельного кадастру в Україні.

У нашій країні професія землепорядник завжди користувалася шаною, адже вона присвячена безцінному скарбу України – землі. В Україні до землі завжди було особливе відношення. Безкрайні поля України дають гарні врожаї, з її надр на гору піднімаються сотні мільйонів тон вугілля, нафти і газу, в унікальних заповідних куточках відпочиває велика кількість туристів зі всіх куточків світу. У цьому є і заслуга землепорядників, які стежать за тим, щоб земля використовувалася раціонально ефективно і дбайливо.

Землепорядкування – одна з найдавніших професій. Історичні літописи свідчать про те, що ще до прийняття християнства, понад 1000 років тому, у Київській Русі вже проводили вимірювання землі. Першими землепорядниками були межувальники, які встановлювали та закріплювали межі і видавали документи, що засвідчували право на землю. Ще тоді землепорядники були шанованими людьми, адже в їхніх руках перебувало

головне багатство – земля, основа для функціонування всіх сфер діяльності людини. Тож, чим вищий рівень компетентності осіб, які створюють і регулюють земельні відносини, тим вищим і безпечнішим буде розвиток суспільства. Важливою ланкою при цьому є і одвічно буде землепорядна служба.

Саме професія «землепорядник» вважається однією з найбільш необхідних в усі періоди розвитку суспільства. Суть її відображена у самій назві: впорядкування землі. Не тільки сучасність потребує фахівців із земельних відносин, ще в Київській Русі ця професія була в пошані.

Сьогодні в Україні неможливо купити, продати землю, побудувати на ній об'єкт нерухомості або підприємство, якщо ця земельна ділянка не оформлена і не внесена до земельного кадастру, чому, в свою чергу, передують землепорядні та геодезичні роботи.

Землеустрій полягає зокрема у розробці, складанні, затвердженні землепорядної документації (проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, технічної документації щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) тощо), перенесення відомостей на місцевість, проведенні різного роду обстежень (геодезичних, картографічних, ґрунтових та інших).

Якісне та професійне проведення землепорядних робіт є особливо необхідним для суб'єктів господарювання, що є землевласниками або

землекористувачами або ж планують стати такими. Адже непрофесійне складання землевпорядної документації, проведення вимірів земельних ділянок неналежними геодезичними приборами може призвести у майбутньому не лише до проблем, пов'язаних з накладенням меж земельних ділянок, розміщенням земельних ділянок не за належним місцезнаходженням, а й до можливості скасування державної реєстрації земельних ділянок взагалі, що потягне за собою скасування права власності чи права користування земельною ділянкою.

Вивчення Землі – це предмет багатьох наук про Землю, які відносяться до класу природознавчих наук. Серед них особливе місце займає одна з найстаріших наук про Землю – геодезія.

Геодезія (від грецького geo - земля і desio - розділяю) – наука, що займається визначенням фігури і розмірів Землі, зображенням земної поверхні на планах і картах і точними вимірюваннями на місцевості при здійсненні різних інженерних заходів. Назву «геодезія» («землерозподіл») вказують на ті первинні практичні задачі, які зумовили виникнення цієї науки. Геодезія виникла в глибокій давнині, коли з'явилася необхідність землевимірювання і вивчення земної поверхні для господарських цілей.

Зведення інженерних споруд в прадавні часи (каналів, палаців, пірамід в Єгипті, старовинних міст в Індії, зрошувальних систем в Японії, Великої Китайської стіни) вимагало глибоких знань з геодезії та виконання геодезичних вимірювань.

Геодезія розвивалась і на територіях Київської Русі, Російської імперії, Радянського Союзу та Незалежної України.

З розвитком людської цивілізації в різних куточках Земної кулі (Вавилон, Єгипет, Греція, Рим, держави Малої і Середньої Азії, Голландії, Франції, Англії, Німеччини, Російської імперії, Радянського Союзу) свій внесок в досягнення геодезії зробили вчені багатьох країн та континентів.

За історичними періодами можна виділити:

1. Зародження основ геодезії (середини IV ст. до н. е до IV ст. н. е.):

- геодезичні вимірювання з метою межування земель;
- зведення інженерних споруд (тунель під річкою Євфрат довжиною 0,9 км), розробка золотих копалень в Єгипті та інших;

2. Формування геодезичних знань (IV ст. до н.е – початок XVII ст.):

- вимірювання довжини дуги меридіана в 1° по широті арабським вченим Аль-Хорезмі (783-850 рр. н.е.);

- межування земель Київської Русі (літопис 996 р.) та будівництво Софії Київської та інших соборів (X-XII ст.), геодезичні вимірювання довжини Керченської протоки (1068 р.);

- заснування в 1739 р. географічного департаменту Російської академії наук, керівником якого був М.В.Ломоносов з 1757 р. по 1763 р.;

- проведення в Російській імперії на території сучасної України геодезичних вимірювань для визначення розмірів Землі (дуга Струве);

3. Формування основ геодезії (початок XVII ст. – 60-і р. XIX ст.):

- розвиток наукових уявлень про форму і розміри Землі;
- вдосконалення технічних засобів геодезії і технологій виконання топографо-геодезичних робіт в зв'язку з науково-технічною революцією при капіталістичному способі виробництва.

4. Розвиток класичної геодезії (60-ті роки XIX ст. – 60-ті роки XX ст.):

- розробка проекту Геодезичної мережі Росії (1910 р.), виконання точного геометричного нівелювання (1891-1917 рр.);

- виконання точних топографічних зйомок на сучасних територіях України, Білорусі, Росії, Казахстану, Сибіру і Туркестану;

- створення єдиної топографо-геодезичної служби (1856-1916 рр.), Вищого геодезичного управління (1917 р.);

- інженерно-геодезичне забезпечення зведення інженерних споруд.

5. Розвиток інформаційної геодезії (з 60-х років ХХ ст.– до сьогодні):

- використання радіо та світловіддалемірів, ЕОМ та ПЕОМ, створення інформаційних банків геодезичних даних і автоматизованих технологій розв'язання геодезичних задач;

- виконання високоточних інженерно-геодезичних робіт при зведенні об'єктів для фізичних досліджень, гідротехнічних споруд, атомних електростанцій, телевізійних веж, фабрик, заводів, металургійних комплексів.

Після розпаду СРСР з 1991 р. в Україні було створено Головне управління геодезії, картографії і кадастру (ГУГКК), а з 2005 р. – Державна служба геодезії, картографії і кадастру, ряд підприємств. В 1998 р. створено науково-дослідний інститут геодезії і картографії України.

Для сучасних земельних відносин, коли Україна прагне до Європейського простору, «Геодезія» як наука має поглиблюватись і вписатись в систему геодезичних та землепорядних процесів цього простору.

Список використаної літератури:

1. Хренов Л.С. Хронологія вітчизняної геодезії з найдавніших часів і до наших днів. - Ленінград, 1987
2. <http://pravodom.com/istorja-prava/65/1016-zemlevporyadkuvannya>
3. <http://zem.com.ua/zemlevporyadkuvannya-ta-geodeziya>